

7.12.2025

לכבוד,
אבי חיים, סמנכ"ל אשכול תעשיות, המשרד להגנת הסביבה
רעות רבי, ראש אגף אגף מניעת זיהום אוויר ואסבסט, המשרד להגנת הסביבה
אלון סטמלר, ממונה תעשיות במחוז חיפה, המשרד להגנת הסביבה

הצבת תנאים לאישור התיקון להיתר הפליטה של יחידות 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין

בתאריך 7.12.25 פרסם המשרד להגנת הסביבה את טיוטת היתר הפליטה של אורות רבין להערות הציבור ההליך הגיע על רקע שינוי "מדיניות שר האנרגיה" לשימוש בפחם, כך שזה יוארך בשלוש שנים נוספות. אנו מתנגדים בתוקף לשינוי היתר הפליטה שתוקפו עד ל-1.1.26. היתר זה חודש אך לפני שנה, בחודש ינואר 2024, בזמן המלחמה, על כלל המשמעות הביטחונית, הכלכלית, הסביבתית והאנרגטית שלה. הדיון העקרוני שמהווה את הבסיס להיתר, כבר התקיים. עמדתנו היא כי יש להפסיק בסוף שנה זו, עם כניסת מחז"מ 80 לשימוש מסחרי, את הפעלת יחידות 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין.

1. המצב המשפטי הנוכחי מאפשר לנגה, על פי סעיף 25(א) לחוק אוויר נקי, להפעיל את יחידות 1-4 כמעט וללא הגבלות, על פי סדר העמסה והתנאים הקבועים ב"מסמך מצבי הסיכון", כהגדרתו בחוק אוויר נקי. המסמך מגדיר את סדר ההעמסה של הפעלת היחידות המוגבלות הקיימות במשק החשמל ואת התנאים לכך. נסב את תשומת לבכם לכך שעל אף שיחידות 1-4 מוגדרות בתחתית סדר ההעמסה במסמך, הן עדיין פעלו 47,000 שעות במהלך שלוש השנים האחרונות!¹

2. מבלי לוותר על עמדתנו העקרונית בעניין זה, ומבלי לוותר על התייחסותנו לטיטות ההיתר שתוגש בנפרד, נבקש להציג את עמדתנו לעניין התנאים תחתם על המשרד להגנת הסביבה לאשר תיקון להיתר הפליטה בעניין היחידות תוך התייחסות למגבלת השעות שמהווה את ליבת ההחלטה:

3. שינוי מסמך מצבי הסיכון והגדרת "מצב סיכון": ברמה המשפטית, בהינתן הוראות סעיף 25א לחוק אוויר נקי, אין משמעות דה-פקטו להגבלה של נגה להפעלת יחידות 1-4 למשך 500 שעות שנתיות בלבד, כל עוד הדבר אינו מעוגן ב"מסמך מצבי הסיכון" האמור. הדרך המשפטית היחידה לאכוף את מגבלת השעות, במידה והיתר הפליטה אכן ישונה, היא שינוי "מסמך מצבי הסיכון", כהגדרתו בסעיף 25 האמור, כך שיעגן במפורש את המגבלה של 500 שעות פעילות שנתיות לכל יחידה.

4. בנוסף, מסמך מצבי הסיכון צריך להנחות את מנהל המערכת במפורש באילו תנאים ספציפיים חריגים הוא רשאי להפעיל את היחידות 1-4. הגיע הזמן להגדיר במפורש ובאופן ברור מה הוא אותו "מצב חירום" פוטנציאלי במשק החשמל אשר לכאורה מצדיק שוב ושוב את המשך השימוש בפחם. על בסיס ניסיון השנתיים האחרונות, אנו תומכים בעמדה לקביעת תנאים קשיחים להפעלה, להלן:

¹ מכתב מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה למנכ"ל משרד האנרגיה, 22.5.2025

- חוסר יכולת אספקה פיזית של גז למשק כתוצאה מהשבתה של כל 3 אסדות הגז של ישראל.
- פגיעה פיזית או השבתה מלאה של שתי תחנות כוח גזיות גדולות (600MW ומעלה).

5. בנוסף, התיקון למסמך מצבי הסיכון צריך להגדיר שחריגה מ-500 השעות צריכה להיות מוסכמת על מנכ"ל משרד האנרגיה, מנכ"ל נגה ומנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, או נציגים ספציפיים שהוגדרו על ידי כ"א מהאמורים, פה אחד.

6. קביעת מדיניות "אפס תוספת זיהום" ממשלתית עד לסגירת יחידות 1-4: מבלי לגרוע מדרישתנו החד-משמעית להפסיק את פעילות יחידות 1-4 עם תחילת הפעילות המסחרית של מחז"מ 80, כאמור, אנו סבורים כי על המשרד להגנת הסביבה לדרוש במסגרת המשא ומתן עיגון במדיניות שר האנרגיה של ההחלטה כי על רקע זיהום האוויר החריג, באזור תחנת הכוח אורות רבין, לא יתווספו מקורות זיהום נוספים דוגמת תחנת הכוח המתוכננת או.פי.סי. 2 או מפעל מזהם אחר, טרם סגירה סופית ומחלטת (ללא שימור) של הפעילות ביחידות 1-4.

7. לסיכום, על המשרד להגנת הסביבה להתנגד באופן נחרץ לכל שינוי בהיתר הפליטה של התחנה. לצד זאת, שינוי היתר הפליטה, אם יתבצע בנסיבות כאלו או אחרות חייב לכלול שינוי של המצב הקיים, לרבות:

- שינוי "מסמך מצבי הסיכון" ועיגון מגבלת השעות וזהות הגורמים המחליטים פה אחד.
- הגדרת "מצב סיכון" אשר יצריך את הפעלת יחידות 1-4 באופן קשיח.
- לא יוקמו מקורות פליטה חדשים באזור תחנת הכוח עד להשבתה מוחלטת של יחידות 1-4 (ללא שימור)

אנו נוסיף להתנגד לשינוי היתר הפליטה של התחנה על מנת לסיים את עידן הפחם אחת ולתמיד בכל האמצעים העומדים לרשותנו, לרבות הערות ציבור לטיטות ההיתר והמשפטיים.

בברכה,
אלעד הוכמן, מנכ"ל מגמה ירוקה
אודי אבני, מנהל שותף גרינפיס ישראל
יוני ספיר, יו"ר עמותת שומרי הבית